

VÝZNAM SPRÁVNEJ VÝŽIVY

Správna výživa je veľmi dôležitá, a ukazovateľom jej dobrej úrovne je správny vývoj a rast šteniat, u dospelých jedincov je to zase dobrá fyzická kondícia, výborný zdravotný stav a výkonnosť psa. Bez nej nemôžeme dosiahnuť kvalitné chovateľské úspechy a ani sa radovať so spoložitia s našim štvornohým priateľom. Strava, ktorú pes prijíma má veľký vplyv aj na kvalitu jeho srsti. Okrem správneho telesného vývoja, závisí na správnej a dostatočnej výžive aj psychický vývoj psa. Stres z nedostatku potravy môže mať za následok zmeny v chovaní a emocionálnej stabilite psa v dospelosti. Vyváženú krmnú dávku môžeme teda definovať ako kombináciu krmných súčastí, ktoré dodávajú všetku energiu a nevyhnutné živiny, potrebné k udržaniu psa v dobrom zdravotnom stave s ohľadom na jeho vek a spôsob života.

V potrave psa musia byť zastúpené voda, bielkoviny, sacharidy, tuky, vitamíny a minerálne látky.

Pes je mäsožravec a jeho tráviaca sústava je usposobená ku spracovaniu mäsitej potravy. Je mylné sa domnievať, že čo je z hľadiska výživy najvýhodnejšie pre človeka, musí byť najlepšie aj pre výživu psa. Prehnaná láska majiteľa, nedôslednosť a nepravidelnosť v podávaní potravy, nadbytočné množstvo alebo nevhodne vyberané maškrtky, to všetko môže viesť k tráviacim ťažkostiam psa. Tráviace ústrojenstvo psa je pomerne krátke a potrava ním teda prechádza rýchlo. (Pre porovnanie dĺžka čriev ovce je asi sedemkrát väčšia.) Znamená to, že mäsožravce nie sú schopné využiť nebielkovinné živiny z potravy ako bylinožravce. Na druhej strane je pes schopný zožrať veľké kusy mäsa, a v tomto stave ho aj tráviť. Je to preto, že žalúdočná šťava psa obsahuje až 0,6% kyseliny soľnej, ktorá sa spolupodieľa na rozklade bielkovín. Jeho zuby sú tiež, skôr než ku rozomieľaniu, usposobené ku trhaniu potravy na menšie kusy. V dlhom priebehu domestikácie sa však tráviaca trubica predĺžila a pes je dnes schopný stráviť aj potravu rastlinného pôvodu a aj z nej si brať dôležité živiny. Mäso je však pre psa veľmi dôležité a jeho úplná absencia v potrave má za následok nedostatočný príjem živín. Pomer mäsa a rastlinnej zložky potravy sa mení podľa požiadaviek organizmu pri raste, podľa teploty prostredia či podľa výkonu psa. Rovnako ako u človeka musí potrava psovi dodávať energiu, vďaka ktorej sa nielen pohybuje, ale ktorá aj vytvára teplo, látky pre rast a regeneráciu, a taktiež ďalšie látky, ktoré tieto aktivity podporujú.

Na trhu dostať v súčasnosti širokú radu priemyselných krmív (vo forme extrudovaných granúl) od komplexných kvalitných s vysokým podielom zeleniny, mäsa a iných benefitov až po rôzne jednoduché čisto obilné. Je preto na majiteľovi dobre zväžiť a porovnať hodnoty daných krmív a výsledok ktorý sa potom na psíkovi odrazí vo forme kondície, kvality srsti a zdravotnom stave.

Hlavné živiny

Sacharidy sú popri bielkovinách a tukoch najdôležitejšou základnou zložkou výživy. Sú hlavným zdrojom energie a v organizme sa menia na tzv. hroznový cukor, ktorý sa ukladá do zásoby v pečeni a svaloch. Nadbytok sacharidov sa premieňa na podkožný tuk. Asi 20%né zastúpenie sacharidov v potrave zlepšuje využitie bielkovín.

Tuky sú najkoncentrovanejšou formou energie. Ak porovnáme rovnaké množstvo sacharidov a tukov zistíme, že z tukov sa vyprodukuje viac ako dvojnásobok energie, než zo sacharidov. Tuky sú dôležitou zásobárňou energie a vitamínov A a D. Ukladanie tukov chráni v zime psa pred chladom. V potrave by mali byť zastúpené v pomere 5-20% podľa zaťaženia psa.

Bielkoviny dodávajú telu dôležité stavebné látky. Sú nenahradiateľnou živinou, predstavujúcou hlavnú súčasť energie. Určitým spôsobom môžu tiež nahradzovať tuky a sacharidy. Bielkoviny sú rastlinného aj živočíšneho pôvodu, v krmive mladých zvierat by mali tvoriť asi 30%, u dospelých jedincov 22-25%.

Minerálne látky majú v organizme mnoho funkcií. Sú dôležité pre tvorbu zubov, kostí a telových tekutín. Rozdeľujú sa na makroelementy, čo sú vápnik, fosfor, sodík, draslík, horčík a chlór; a mikroelementy, čo sú železo, zinok, meď, mangán, kobalt, selén a jód. Nedostatok vápnika a fosforu, za súčasného nedostatku vitamínu D spôsobuje napríklad u mláďat krivičné zmeny na kostre, ktoré, bohužiaľ bývajú celoživotné, pokiaľ nie sú liečené ešte pred dokončením kostrového vývoja. Vápnik a fosfor sa tiež podieľajú na pevnosti kostí a zubov. Nedostatok železa a vápnika znemožňuje zrážanie krvi. Draslík sa nachádza vo vysokých koncentráciách vo vnútri buniek, a je potrebný najmä pri nervových prenosoch, svalovom metabolizme a metabolizme vody. Sodík, ktorý je obsiahnutý v mimobunkových tekutinách, je dôležitý pre normálne fyziologické funkcie. Sodík, spolu s chlórrom, predstavuje väčšinu elektrolytov v telesných tekutinách. Horčík sa podieľa na správnej funkcii srdca, kostrovej svaloviny a nervových tkanív. Pomer medzi vápnikom a fosforom je nutné udržiavať v rovnováhe. Mikroelementy sa v organizme vyskytujú vo veľmi malých množstvách, sú súčasťou mnohých enzýmov, hormónov a vitamínov a ovplyvňujú mnohé životné procesy. V rastlinách a živočíšnych organizmoch sa vyskytujú vo forme organických zlúčenín. Zastúpenie minerálnych látok v potrave má činiť asi 7%.

Vitamíny sú látky, ktoré uľahčujú a urýchľujú metabolické procesy a pre organizmus majú veľký význam. Nedostatok vitamínov môže organizmus negatívne ovplyvniť a spôsobiť rôzne metabolické poruchy a oslabenie imunitného systému, čo má za následok menšiu odolnosť voči infekciám a inváznym onemocneniam. Vitamíny sú teda veľmi dôležité pre rast, hojenie rán, rozmnožovanie a odolnosť proti nemociam. Vitamíny sa delia do dvoch skupín, na vitamíny rozpustné v tukoch - vitamíny A, beta karotén, D, E a K a vitamíny rozpustné vo vode - komplex vitamínov B, vitamín C a H, kyselina nikotínová, kyselina pantoténová, kyselina listová a cholín.

Balastné látky, to je predovšetkým vláknina, ktorej podiel by v strave nemal klesnúť pod 2%. Optimálna hladina je okolo 3%, pokiaľ sa zvýši nad 5% môže znížiť stráviteľnosť potravy, využitie živín z potravy a zvýšiť množstvo výkalov.

VODA

Voda je základ života a je nevyhnutnou súčasťou organizmu, čo platí aj pre psov. Nedostatok vody spôsobuje dehydratáciu, a to vedie ku vzniku širokej škály ťažkostí. Fatálne následky môže mať už strata jednej desatiny vody, preto by mal pes mať neustále prístup k čistej, čerstvej vode. Psy sa napájajú výlučne pitnou vodou. Na vodu musí pes mať samostatnú misku, nemožno používať rovnakú misku ako na krmivo. Denná spotreba vody u dospelého psa je 35-50 ml/kg živej hmotnosti psa. Dostatočné množstvo vody je dôležité najmä pre šteňatá a starších psov. Potreba vody sa tiež zvyšuje u dojčiacich feniek, pri vyššej záťaži psa, pri vyššej teplote prostredia a pri hnačkách. Pri kŕmení psa suchými krmivami je dostatočný prísun čerstvej vody veľmi dôležitý. V niektorých prípadoch, ako sú hnačky, extrémna záťaž apod. je vhodné podávať vo vode aj elektrolyty v podobe rôznych komerčných preparátov.